

Опрема возила у саобраћају на путевима

Под опремом возила у саобраћају на путевима подразумева се:

1. резервни точак;
2. апарат за гашење пожара;
3. знак за обележавање возила заустављеног на коловозу пута;
4. опрема за пружање прве помоћи (кутија прве помоћи);
5. клинасти подметачи;
6. чекић за разбијање стакла;
7. резервне сијалице;
8. сигурносни појасеви;
9. уже или полууга за вучу;
10. зимска опрема и
11. друга опрема.

А) За поједине делове опреме дајемо следеће објашњење:

1. Резервни точак

У моторним и прикључним возилима, осим у мотоциклима, моторним возилима на три точка, тракторима, тракторским приколицама, приколицама са једноструком осовином и једноосовинским приколицама, аутобусима за градски и приградски саобраћај, тролејбусима за градски саобраћај и возилима намењеним за комуналне услуге (за прање и чишћење улица, одвоз смећа и фекалија и др.), мора постојати резервни точак на видном месту тако да га возач може по потреби, користити.

У вези са горе изнетим, указјемо да пнеуматици на возилима морају бити декларисаних димензија од стране производјача, зависно од највеће дозвољене брзине кретања возила и највеће дозвољене масе возила на коме су пнеуматици постављени, а на истој осовини возила морају бити једнаки по врсти (летњи, зимски), конструкцији (радијални, дијагонални и са укрштеним појасевима), носивости и димензијама. Дубина шара пнеуматика по обиму и ширини протектора не сме износити мање од 1мм за путничке аутомобиле и комбинована возила, односно мање од 2 мм за аутобусе и теретна возила.

На наплатку резервног точка не мора се налазити пнеуматик исте врсте и конструкције.

Обновљени пнеуматици могу се користити на возилима под условом да имају декларацију производјача или изводјача протектирања.

Из наведеног може се извести закључак да на наплатку резервног точка мора бити пнеуматик исте димензије и носивости, па према томе “мали резервни точак” који постоји у неким возилима не испуњава наведени услов.

2. Апарат за гашење пожара

У моторним возилима, осим у путничким аутомобилима којима се не врши јавни превоз лица у саобраћају на путевима, мотоциклима, моторним возилима на три точка и тракторима, мора постојати апарат за гашење пожара и бити постављен на видном месту тако да се у случају опасности може употребити.

3. Знак за обележавање возила заустављеног на коловозу пута

У моторним и прикључним возилима, осим у мотоциклима без бочне приколице, мора постојати, на

видном месту, посебан стандардизован знак за обележавање возила заустављеног на коловозу пута тако да га возач може по потреби користити.

По два знака мора бити у:

1. теретном возилу и аутобусу – ако вуку прикључно возило;
2. моторном возилу које се налази на зачељу колоне – ако се моторна возила крећу у организованој колони.

Овај знак има облик равностраног троугла, са ивицама црвене боје чија дужина износи 40 цм, а ширина најмање 5 цм, где ивице морају бити превучене реффлектујућом материјом или црвеном катадиоптерском оптиком у ширини од најмање 2 цм или израђене тако да се могу по читавој дужини осветлити сопственим извором светлости. Знак мора да буде израђен од чврстог материјала и на начин који му омогућава да стабилно стоји у вертикалном положају.

4. Опрема за пружање прве помоћи (кутија прве помоћи)

У моторним возилима, осим у мотоциклима радне запремине мотора до 50 цм³, мора постојати, на видном месту, опрема за пружање прве помоћи (кутија прве помоћи) тако да је возач може по потреби, користити.

Облик, мере и садржај кутије прве помоћи прописан је југословенским стандардом ЈУС Х.Х2.800 из 1968. године. Овим стандардом одређене су две величине кутије прве помоћи: А – за путничка возила (25 цм x 12 цм x 6 цм) и камионе и Б - за мотоцикле (12 цм x 9 цм x 5 цм). Кутија мора да садржи следеће (у загради је дат број комада кутије прве помоћи за мотоцикле):

- индивидуални први завој (12 цм x 5 м) са једним јастучетом (16 цм x 12 цм), број комада 1 (-);
- индивидуални први завој (10 цм x 5 м) са једним јастучетом (12 цм x 10 цм), број комада 1 (1);
- колико завој (8 цм x 5 м), број комада 2 (1);
- стерилна газа по 1/4м појединачно паковање (80 цм x 25 цм), број комада 2 (1);
- стерилна компреса од газе – појединачно паковање (20цм x 20цм), број комада 5 (-)
- хансапласт, тосампласт или сл. (10цм x 8цм), број комада 5 (2);
- лепљиви фластер (1цм x 1м), број комада 2 (1);
- троугла марама величине 100цм x 100цм x140цм и густоће 20 x 19, број комада 1 (1);
- игала сигурница, број комада 10 (3);
- ножић за бријање са јахачем за парање одијела, број комада 1 (1);
- половинилски рукавац, кеса (70цм x 40цм), број комада 1 (1);
- списак материјала и упутство за његово коришћење издато од ЈУ црвеног крста, број комада 1 (1).

5. Клинасти подметачи

У моторним и прикључним возилима, чија највећа дозвољена маса прелази 5т морају постојати два клинаста подметача, на видном месту, тако да их возач може, по потреби, користити.

6. Чекић за разбијање стакла

Чекић за разбијање стакла у аутобусима и тролејбусима из члана 54. став 3. овог правилника мора постојати, на видном месту, тако да се у случају опасности може употребити.

У вези са изнетим указујемо да је највећа дозвољена маса збир масе возила и носивости возила. Носивост теретних возила је дата у саобраћајној дозволи, код путничких возила и аутобуса она се добија множењем бројем путничких места за седење са 75 кг (и бројем места за стајање код аутобуса која имају та места) и додавањем масе пртљага који се може превести а која је одредјена од стране производјача возила.

Чекић за разбијање стакла морају имати аутобуси, без помоћних врата за излаз путника у случају опасности, са по једним прозором са обе бочне стране површине најмање 0,8 м x 0,6м, и са натписом да служе за излаз у случају опасности.

7. Резервне сијалице

У моторним возилима, осим у мотоциклу, трактору, тролејбусу за градски саобраћај и аутобусу за градски и приградски саобраћај морају постојати, на видном месту, резервне сијалице најмање за половину сијаличних места удвојених уредјаја за осветљавање пута и за давање светлосних знакова и по једна сијалица за неудојена сијалична места за која је могућна замена само сијалица.

Да би се одредио потребан број резервних сијалица неопходно је утврдити број удвојених и неудојених сијаличних места. Пример: возило које има два главна фара (1 резервна сијалица), два предња позициона светла (1), два предња показивача правца (1), два бочна показивача правца (1), два задња показивача правца (1), два задња позициона светла (1), једно светло за вожњу уназад (1), светло задње регистарске ознаке (1), једно светло за осветљавање “инструмент табле” (1) и једно светло за унутрашњу расвету

9. Уже или полуга за вучу

У путничким аутомобилима и возилима намењеним за превоз опасних материја мора постојати, на видном месту, уже или полуга за вучу тих возила, који морају одговарати нормативним прописима у одговарајућем југословенском стандарду.

Остала моторна и прикључна возила могу имати полугу за вучу.

Чланом 86. Закона о основама безбедности саобраћаја на путевима посредно је одредјена дужина ужета односно полуге за вучу, где је прописано да одстојање измедју вучног и вученог возила на моторни погон, ако се вуче ужетом, мора да износи три до пет метара, а ако се вуче помоћу круте везе може да износи и мање од три метра. Не постоји ЈУ стандард који ближе одредјује особине ужета односно полуге за вучу. Из овог се види да овај део опреме не морају имати остале врсте возила.

10. Зимска опрема

Под зимском опремом моторних и прикључних возила, у смислу овог правилника, подразумевају се пнеуматици за зимску употребу (М+Ц) на погонским точковима, односно радијални пнеуматици на свим точковима, или пнеуматици са летњим профилом ако возило у прибору има ланце за

погонске тачкове, а под зимском опремом аутобуса и теретних возила подразумева се још и лопата.

На напред наведеним пнеуматичима дубина шара газећег слоја, по обиму и ширини, мора износити најмање 4 мм.

На возилима се не смеју постављати пнеуматици са ексерима.

У вези са тим, указујемо да није прописан временски период у којем зимска опрема мора бити део опреме возила, те се на основу тога може закључити да је она увек саставни део. Иако, када се каже зимска опрема, под тим се, најчешће, подразумевају ланци за снег, они су обавезни само уколико на напацима нису радијални пнеуматици и ако је на њима дубина шара газећег слоја мања од 4 мм. Саобраћајним знаком "ланци за снег" (спада у групу знакова обавезе број ИИ-39) је означен део пута на коме моторна возила осим мотоцикала, морају на погонским тачковима имати прописану зимску опрему када је на коловозу снег.

Б) Прекршаји у вези опреме возила

Чланом 192. ст. 1. Закона о основама безбедности саобраћаја на путевима прописано је да возила у саобраћају на путу морају да испуњавају прописане услове у погледу димензија, укупне масе и осовинског оптерећења, као и да имају исправне порписане уредјаје и опрему.

За поступање супротно наведеном, тј. када се у возилу не налази прописана опрема, односно када је иста у неисправном стању цитираним Законом прописани су следећи прекршаји:

Члан 223.

Новчаном казном од 60.000 до 600.000 динара казниће се за прекршај предузеће или друго правно лице:

15) ако не реди или дозволи да се у саобраћају на путу употребљава возило које нама прописане опрему или исправне прописане уредјаје, осим уредјаја за управљање, уредјаја за заустављање, уредјаје за спајање вучног и прикључног возила, тахографа и пнеуматика;
За прекршај из става 1. овог члана казниће се новчаном казном од 3.000 до 30.000 динара и одговорно лице у предузећу или другом правном лицу.

Члан 229.

Новчаном казном од 1.000 динара казниће се на лицу места за прекршај:

34) возач који у саобраћају на путу управља возилом које нема исправне прописане уредјаје и опрему, осим уредјаја за управљање, уредјаја за заустављање, уредјаја за спајање вучног и прикључног возила, тахографа и пнеуматика;

Ако је прекршајем из става 1. овог члана изазвана непосредна опасност за другог учесника у саобраћају или проузрокована саобраћајна незгода, учинилац ће се казнити новчаном казном од 1.600 до 16.000 динара.

За прекршај из става 1. овог члана којим је изазвана непосредна опасност за другог учесника у саобраћају или проузрокована саобраћајна незгода, возачу моторног возила може се изрећи и заштитна мера забране управљања моторним возилом у трајању од 30 дана до три месеца.